

Solidarność

ZAGŁĘBIA MIEDZIOWEGO

PISMO ZARZĄDU REGIONU ZAGŁĘBIE MIEDZIOWE NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”

Pikieta
w Sandenie
w Polkowicach

Zasady działania komisji rewizyjnej

Członkowie regionalnej i zakładowych komisji rewizyjnych z organizacji w: Winkelmannie Sp. z o.o. w Legnicy, Miejskim Przedsiębiorstwie Komunikacji Sp. z o.o. w Legnicy, Faurecii Legnica S.A. w Legnicy, oświadczeni Lubinski, Zakładach Górniczych „Lubin” O/KGHM Polska Miedz S.A. w Polkowicach, Regionie Zagłębie Miedziowe, Legnickim Przedsiębiorstwie Wodociągów i Kanalizacji S.A. w Legnicy oraz Lear Corporation Poland Sp. z o.o. w Legnickim Polu wzięli udział w szkoleniu Zasady działania komisji rewizyjnej, które miało miejsce w Legnicy, w dniach 7 – 8 listopada br. Celem szkolenia było poznanie zasad działania komisji rewizyjnych, pogłębienie znajomości prawa wewnątrz-związkowego oraz opanowanie podstaw zarządzania finansami podstawowych jednostek organizacyjnych. Warsztaty przeprowadziła Ewa Kosiorowska.

Zmiany w prawie związanym z działalnością SIP – szkolenie dla Klubu SIP

W dniach 20 – 22 listopada br. sędziowie zrzeszeni w Klubie Społecznego Inspektora Pracy wzięli udział w szkoleniu Zmiany w prawie związanym z działalnością SIP, podczas którego:

D. Filarowski, Zakładowy Społeczny Inspektor Pracy w Sitech Sp. z o.o. w Polkowicach, przedstawił nowinki techniczne dotyczące bhp, które zaprezentowano na targach A+A w Dusseldorfie w Niemczech;

P. Chabiński specjalista ds. bhp z regionu Dolny Śląsk omówił zmiany w prawie pracy oraz ustawę o wychowaniu w trzeźwości;

W. Zawadzki, Regionalny Kierownik ds. bhp, przedstawił zmiany w ustawie o dozorcze technicznym.

Zajęcia odbyły się w Buczu k/Boskowa. Uczestniczyli w nich społeczni inspektorzy pracy z Energetyki Sp. z o.o. w Lubinie, Taurona w Legnicy, Volkswagena Motor Polska Sp. z o.o. w Polkowicach, Sitechu Sp. z o.o. w Polkowicach, Pogotowia Ratownego w Legnicy, Inovy CIT Sp. z o.o. w Polkowicach oraz Zakładów Górniczych „Lubin”, Zakładów Górniczych „Rudna”, Zakładu Hydrotechnicznego i Zakładów Wzbożania Rud – oddziałów KGHM Polska Miedz S.A.

Najaktywniejszy Społeczny Inspektor Pracy

26 listopada br. podczas uroczystej gali w Warszawie wyróżniono laureatów konkursu na najaktywniejszego społecznego inspektora pracy organizowanego co roku przez Państwową Inspekcję Pracy.

Do etapu krajowego dostało się 16 społecznych inspektorów pracy, spośród których wyłoniono trzech najlepszych.

Jednym z trzech nagrodzonych jest Dariusz Filarowski Zakładowy Społeczny Inspektor Pracy w Sitech Sp. z o.o. w Polkowicach (członek Klubu Społecznego Inspektora Pra-

cy w Regionie Zagłębie Miedziowe). Kapituła konkursu doceniła Jego wieloletnie starania o dobre warunki pracy w Spółce.

Solidarność protestowała przed Castoramami

Zarząd Castorama Polska bezprawnie zwolnił 9 członków Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” za wpisy na portalach społecznościowych informujące o łamaniu przepisów BHP i warunków pracy w sklepach.

W poniedziałek o godzinie 11 w całej Polsce związkowcy z Solidarności rozdawali ulotki informujące o łamaniu prawa przez zarząd firmy. Ulotki rodawane były we wszystkich 79. sklepach Castorama w całej Polsce. W naszym regionie akcje takie przeprowadzono w Legnicy, Lubinie oraz Głogowie.

Solidarność żąda natychmiastowego przywrócenia do pracy członków Komisji Zakładowej

oraz wyciągnięcia konsekwencji dyscyplinarnych wobec osób, które dopuścili się bezprawnych działań antyzwiązkowych – podkreślają związkowcy, którzy protestują

dziś pod sklepami sieci Castorama w całej Polsce.

W Warszawie pod jednym ze sklepów odbywa się ogólnopolska pikietą związkowców.

Laureaci XII konkursu „Pracodawca Przyjazny Pracownikom”

Komisja Certyfikacyjna dokonała oceny wniosków nadesłanych na konkurs „Pracodawca Przyjazny Pracownikom”, m.in. biorąc pod uwagę przestrzeganie prawa pracy, zawieranie układów zbiorowych pracy, zatrudnianie pracowników na czas nieokreślony, uzwiązkowanie oraz funkcjonowanie rady pracowników.

Komisja wyłoniła 17 firm XII edycji, które otrzymują certyfikat „Pracodawca Przyjazny Pracownikom”. Konkurs organizowany przez NSZZ „Solidarność” pod patronatem Andrzeja Dudy, Prezydenta RP.

Laureaci:

1. Dom Pomocy Społecznej w Folszcu
2. Famur S.A. Systemy Siankowe Glinik Oddział Gorlice
3. Grupa Żywiec S.A.
4. Iskra-Centrum Narzędzi Specjalnych Sp. z o.o.
5. KGHM Polska Miedz S.A. Oddział Zakłady Górnicze „Polkowice – Sieroszowice”
6. Kopalnia Wapienia „Morawica” S.A.
7. Lubelski Węgiel „Bogdanka” S.A.
8. Łódzka Kolej Aglomeracyjna Sp. z o.o.
9. Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. w Krakowie
10. Orlen Południe S.A.
11. PGE Energia Ciepła Oddział Wyrzeże w Gdańsku
12. PGE Energia Odnawialna S.A. Oddział ZEW Dychów w Dychowie
13. PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Kopalnia Węgla Brunatnego Turów
14. Powszechna Spółdzielnia Spożywców „Społem” w Katowicach
15. Przedsiębiorstwo Produkcji Kruszywa i Usług Geologicznych „Kruszgeo” S.A.
16. „Społem” Powszechna Spółdzielnia Spożywców „Zgoda” w Płocku
17. Zakład Usług Energetycznych „Wod-Rem” Sp. z o.o.

Celem konkursu jest promowanie pracodawców, którzy wyróżniają się w stosowaniu dobrych praktyk w zakresie przestrzegania przepisów prawa pracy, w szczególności poprzez stabilność zatrudnienia, przestrzeganie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz prawa do zrzeszania się w związki zawodowe. Kandydatów zgłaszają podstawowe jednostki organizacyjne „Solidarność”. Wyróżnione firmy szanują prawa pracowników oraz prowadzą u siebie dialog społeczny. Certyfikatem można się posługiwać przez okres trzech lat.

Zmarł Tadeusz Wasik długoletni chorąży regionalnego pocztu

7 grudnia, w wieku 79 lat, zmarł Tadeusz Wasik – długoletni chorąży pocztu sztandarowego Regionu Zagłębie Miedziowe NSZZ „Solidarność”.

Tadeusz Wasik przez wiele lat był pracownikiem Przedsiębiorstwa Robót Instalacyjnych Budownictwa Ogólnego w Legnicy.

W latach 1990 – 1992 członek Regionalnej Komisji Rewizyjnej, a w latach 1995 – 2002 członek Zarządu Regionu Zagłębie Miedziowe NSZZ „Solidarność”.

PEZ – Zarządzanie sobą

Pierwszym elementem zarządzania, który w związku ze specyficzną działalnością związków zawodowych powinien być szczególnie poznany przez uczestników cyklu „Podstawowe Elementy Zarządzania” jest „społeczność”, czyli wszystko co wiąże się z zarządzaniem ludźmi. Autorzy cyklu wyszli z założenia, że aby móc zarządzać innymi należy nauczyć się zarządzać sobą i temu poświęcona była sesja Zarządzanie sobą, która odbyła się w dniach 22 – 23 listopada br. Podczas zajęć dokonano analizy silnych i słabych stron w zarządzaniu sobą, wskazano działania i narzędzia, które pomagają lepiej to robić oraz zaprezentowano kilka technik poprawy skuteczności swojej pracy intelektualnej. Zajęcia przeprowadziły: Ewa Gorzkowska z Regionu Dolny Śląsk i Ewa Kosiorowska z Regionu Zagłębie Miedziowe. W projekcie biorą udział przedstawiciele NSZZ „Solidarność”: Energetyki Sp. z o.o. w Lubinie, WPEC-u S.A. w Legnicy, Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Głogowie, Zakładów Górniczych „Lubin” i Huty Miedzi „Głogów” – oddziałów KGHM Polska Miedz S.A. W grudniu, kontynuując poznanie sztuki zarządzania ludźmi, uczestnicy dowiedzą się czym charakteryzuje się praca w kłunstosobowych zespołach i jak należy nimi zarządzać.

Wybrane zagadnienia z prawa pracy – PIP szkoli SIP

Państwowa Inspekcja Pracy w dniach 5 – 6 grudnia br. zorganizowała we Wrocławiu szkolenie Wybrane zagadnienia z prawa pracy dla społecznych inspektorów pracy z NSZZ „Solidarność”.

Podczas zajęć omówiono: Zmiany w regulacjach prawnych dotyczących bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia.

Zagadnienia związane z czynnikami niebezpiecznymi i szkodliwymi środowiska pracy (czynniki rakotwórcze i mutagenne oraz mikroklimat).

Region Zagłębie Miedziowe reprezentowali społeczni inspektorzy pracy z Energetyki Sp. z o.o. w Lubinie i Taurona Dystrybucja w Legnicy.

Pikieta w Sandenie w Polkowicach

Od czerwca br. Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność” w Sanden Manufacturing Poland Sp. z o.o. w Polkowicach jest z pracodawcą w sporze zbiorowym. Strony przeszły rokowania i mediacje, które zakończyły się podpisaniem protokołów rozbieżności. Związek przeprowadził głosowanie strajkowe, w którym wzięto udział ponad 50 % pracowników, z tego ponad 90% opowiedziało się za strajkiem.

Komisja Zakładowa przed podjęciem tak radykalnych działań postanowiła zorganizować pikietę, podczas której domagano się realizacji następujących żądań:

■ wprowadzenie podwyżki plac zasadniczych z wyrównaniem od 1.04.2019 r. przy zachowaniu następujących warunków: zagwarantowanie minimalnych kwot podwyżki plac, „za utrzymanie dobrego poziomu i zagwarantowanie minimalnych kwot podwyżki plac, „za awans poziomy” (te dwa podpunkty nie łączą się);

■ podwyżka dodatkowa plac zasadniczych w kwocie 50 zł z wyrównaniem od 1.04.2019 dla wszystkich pracowników zatrudnionych w SMP;

■ wprowadzenia stałego dodatku stażowego od płacy zasadniczej (z wyrównaniem od 1 kwietnia br.) wg stażu pracy w SMP (od 3 do 5 lat – 3%; od 6 do 8 lat – 5%; powyżej 9 lat – 7%);

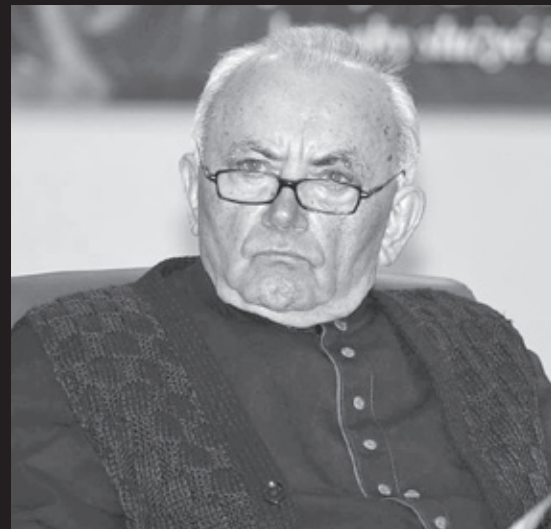
■ zagwarantowania od 2019 wypłaty nagrody świątecznej bez względu na wynik finansowy netto firmy.

Z pracownikami Sandenu solidaryzowali się także związkowcy z innych zakładów pracy m.in. z Volkswagena. Pikietę poprowadził Bogdan Orłowski – przewodniczący Zarządu Regionu.

Zmarł ksiądz prałat Władysław Józków

We wtorek 12 listopada odszedł ksiądz prałat Władysław Józków, wieloletni proboszcz parafii Świętej Trójcy, wieloletni duszpasterz ludzi pracy i środowisk Sybiraków i Kresowian, Zasłużony dla NSZZ „Solidarność”, Honorowy Obywatel Legnicy.

Ksiądz Władysław Józków urodził się 12 stycznia 1933 r. w Chorostkowie, woj. tarnopolskie (obecnie Ukraina). Był absolwentem Wyższego Seminarium Duchownego we Wrocławiu, święcenia kapłańskie przyjął 15 czerwca 1958 r. Od 1963 roku związany był z parafią Świętej Trójcy. Od 1976 roku był jej proboszczem. Ksiądz Józków znany był z zaangażowania w sprawy legnickich Sybiraków. Przez to środowisko został uznany za jego kapelana. W latach 80. przy parafii Św. Trójcy powstało i rozwinęło się Duszpasterstwo Ludzi Pracy. Ksiądz Józków wspierał legnicką „Solidarność” w walce z ustrojem komunistycznym. Do historii przeszedł jako pierwszy, nieformalny jej duszpasterz. W 2007 roku odznaczony został Złotym Krzyżem Zasługi Związku Sybiraków, w 2008 roku Medalem Pro Memoria. W marcu 2010 roku legnicka rada miejska uhonorowała kapłana zaszczytnym tytułem Honorowego Obywatela Miasta Legnicy. W maju 2010 roku za zasługi dla związku uhonorowany został odznaką „Zasłużony dla NSZZ Solidarność”. Ksiądz Władysław Józków od 2004 był kapłanem honorowym Ojca świętego.

ZMARŁ 12 LISTOPADA O GODZINIE 6:00 PRZEŻYWSZY 86 LAT.

Uroczystości pogrzebowe księdza prałata Władysława Józkowa

W Legnicy odbyły się uroczystości pogrzebowe księdza prałata Władysława Józkowa. Emerytowany proboszcz parafii Św. Trójcy w Legnicy zmarł we wtorek 12 listopada w wieku 86 lat. Uroczystości pogrzebowe rozpoczęła Msza Święta, której przewodniczył biskup legnicki Zbigniew Kiernikowski. W wygłoszonej homilii biskup legnicki podkreślił, iż odszedł kapłan, który doświadczył czym jest system nieprzyjazny człowiekowi, musiał w tym systemie działać, znosić trudy i dawać przykład właściwych postaw.

Zgodnie z ostatnią wolą ks. prałata Władysława, został pochowany na cmentarzu komunalnym przy ul. Wrocławskiej w Legnicy obok swojego poprzednika ks. prałata Tytusa Korczyka. W imieniu NSZZ „Solidarność” sp. księdza Władysława Józkowa pożegnał Bogdan Orłowski przewodniczący Zarządu Regionu Zagłębie Miedziowe NSZZ „Solidarność”. W pogrzebie uczestniczyły poczty sztandarowe NSZZ „Solidarność”: Regionu Zagłębie Miedziowe oraz Zanamu.

Stoi na stacji lokomotywa... Naprawdę jest co podziwiać

Dwa miesiące trwał remont liczącego sobie ponad 75 lat parowozu, który stał na boczniczy PKP Cargo w Legnicy. Przywrócić blask mieszkańcom postanowili pracujący w PKP Cargo członkowie NSZZ „Solidarność”. W przyszłości na boczniczy staną kolejne zabytki kolejnictwa.

Parowóz stanął na boczniczy nieopodal dworca i siedziby Kolei Dolnośląskich. Zabytek, to wyprodukowana w Elblągu w 1943 roku „wojenna” lokomotywa, która służyła do działań w trudnych warunkach. Służyła do transportu wojska i sprzętu bojowego. Po wojnie spełniała funkcję zwykłego parowozu. Z eksploatacji została wyłączona w 1998 roku i stała pod legnicką lokomotywnią. Tam znaleźli ją pracownicy PKP Cargo i postanowili wspólnie z kolegami z Kolei Dolnośląskich przywrócić mu świetność.

– Stał 500 metrów stąd. Niedostępny dla ludzi i tylko kolejarze mogli go zobaczyć. Dzięki temu, że PKP S.A. wydzierzało nam bocznicę kolejową. Koleje Dolnośląskie wspólnie z PKP Cargo postanowiły parowóz przywrócić mieszkańcom i dzięki niemu mieszkańcy nie tylko Legnicy, ale także okolic, będą mogli poznawać

historię kolejnictwa – powiedział Damian Stawikowski, prezes Kolei Dolnośląskich.

– Nic tak nie spaja kolejarzy jak tradycja i historia. W tym roku mamy kilka okazji, które postanowiliśmy uczcić remontując parowóz – wyjaśniał Jacek Krawczun z PKP Cargo.

Okazją jest 175 rocznica kolejnictwa legnickiego. 18 października 1844 roku wjechał do Legnicy bowiem pierwszy pociąg. Pierwszym maszynistą był Leon Miastkowski, który w tym samym roku poprowadził parowóz linii warszawsko-wiedeńskiej. Urząd Transportu Kolejowego rok 2019 ustanowił rokiem maszynisty, a 25 listopada przypada Dzień Kolejarza.

– Te wszystkie daty pozwalają nam na uroczyste udostępnienie parowozu, bo tu najpierw była kolej, a później powstał przemysł – uzupełnił Jacek Krawczun.

Parowóz prezentuje się doskonale. Został odmalowany, a wcześniej wyczyszczony z poprzedniej farby i innych zanieczyszczeń.

– Zanim położyliśmy farbę, musieliśmy usunąć z niego te wszystkie nieczystości żeby farba nie odpadła. Trwało to dwa miesiące. Myślę, że warto było wykonać tę pracę, ponieważ zostawiamy tutaj pojazd, który zobaczyć

może każdy, nie tylko miłośnicy kolei – dodał Marcel Durbajło, jeden z uczestników inicjatywy. Parowóz to pierwszy eksponat, który stanął w mini muzeum legnickiego kolejnictwa. W trakcie remontu już są kolejne eksponaty. Jest

lokomotywa manewrowo-spalinowa SM 30 z 1961 roku i semafor kształtowy, będący integralną częścią frakcji parowej. Obydwa eksponaty mają stanąć na boczniczy na wiosnę. W odsłonięciu parowozu uczestniczyli członkowie NSZZ

„Solidarność” w PKP Cargo z przewodniczącym Sebastianem Derkaczem oraz Bogdanem Orłowskim – przewodniczącym Zarządu Regionu Zagłębie Miedziowe NSZZ „Solidarność”.

X Walne Zebranie Delegatów Regionalnej Sekcji Hutniczo-Przetwórczej Miedzi NSZZ „Solidarność”

27 listopada odbyło się X WZD RSH-PM, na którym delegaci podjęli uchwałę o przystąpieniu Regionalnej Sekcji Hutniczo-Przetwórczej Miedzi NSZZ „Solidarność” do Krajowej Sekcji Hutnictwa NSZZ „Solidarność” należącej również do Sekretariatu Metalowców NSZZ „Solidarność”.

Decyzję podjęto z myślą o wspólnym działaniu zwiększając przez to siły w celu ochrony polskiego hutnictwa. Zagrożenia dla przemysłu hutniczego, a tym samym i zagrożenia dla miejsc pracy w hutnictwie są ogromne. Narzucany przez Unię pakiet klimatyczny, koszty energii dla przemysłu energetycznego i podobne działania mogą negatywnie wpływać na kondycję firm z branży metalowej. Podejmowane są również działania w celu utrzymania bezterminowo przywileju do emerytur pomostowych pracujących w szczególnych warunkach. Jest wiele problemów, z którymi wspólnie musimy się zmierzyć.

W WZD S brali udział również zaproszeni goście: przewodniczący Zarządu Regionu Zagłębie Miedziowe NSZZ „Solidarność” Bogdan Orłowski oraz przedstawiciele

le Krajowej Sekcji Hutnictwa NSZZ „Solidarność” Andrzej Karol – przewodniczący KSH, Andrzej Gębara Skarbnik KSH, Czesław Bujak członek Zarządu KSH, Wojciech Krasuski członek Zarządu KSH.

Na X WZD Sekcji wybrano również delegatów na Walne

Zebranie Krajowej Sekcji Hutnictwa NSZZ „Solidarność”. Zostali nimi:

- **Hryńczuk Robert** (Huta Miedzi Legnica)
- **Komar Dariusz** (Huta Miedzi Głogów)

- **Krzywy Mieczysław** (Huta Miedzi Legnica)
- **Kucharski Andrzej** (Huta Miedzi Głogów)
- **Mietłowski Wojciech** (Huta Miedzi Legnica)
- **Patelska Grażyna** (Huta Miedzi Głogów)

W skład Regionalnej Sekcji Hutniczo-Przetwórczej Miedzi NSZZ „Solidarność” z siedzibą w Hucie Miedzi „Głogów” wchodzi Organizacja NSZZ „Solidarność” działająca w hutach Głogów, Legnica oraz Cedynia.

Krajowa Sekcja Hutnictwa NSZZ „Solidarność”, po przystąpieniu organizacji z Regionu Zagłębie Miedziowe zrzesza 30 Organizacji Zakładowych/Międzyzakładowych z branży hutniczej działających w Polsce.

Podziemny druk - stan wojenny

13 XII 1981 roku skończył się karnawał „Solidarność”. Generał Wojciech Jaruzelski wraz z Wojskową Radą Ocalenia Narodowego wprowadził stan wojenny.

Wraz z przejściem władzy przez WRON przeprowadzono w kraju akcje o kryptonimach „Azalia” (zajęcie budynków telekomunikacyjnych), „Jodła” (internowanie działaczy opozycji) i „Klon” (przesłuchania działaczy opozycji).

Ok 5000 osób zostało internowanych. W regionie Dolny Śląsk (do którego należała Legnica, Jawor, Lubin, czy Głogów) aresztowano ok. 2000 osób. 196 zakładów podjęło akcję protestacyjną, w naszym Regionie - 36. Władze przystąpiły do energicznej pacyfikacji. Wojsko i ZOMO wdzierały się do fabryk i zakładów, niszcząc wszystko, co napotkały po drodze.

MASZYNY

W czasie legalnej działalności NSZZ „Solidarność” otrzymała wiele pomocy ze strony europejskich i amerykańskich Związków Zawodowych, wśród tej pomocy były również maszyny poligraficzne. Oczywiście one również ulegały zniszczeniu lub konfiskacie. Władze zdawały sobie doskonale sprawę, że mogą zostać wykorzystane przeciwko niej.

PODZIEMNA PRASA

„Ogółem, jak udało się dotąd ustalić, w czasie od wprowadzenia stanu wojennego do wyborów czerwcowych 1989 r. w Polsce ukazywało się ponad sześćset tytułów wydawanych ponad dwa lata! Jeśli doliczyć do tego pisma o krótszym niż dwa lata czasie istnienia oraz wszelkie efemerydy, liczba ta przekracza 5 tysięcy.” „Pod koniec lat osiemdziesiątych nasiliła się działalność wydawnicza środowisk młodzieżowych, szczególnie studenckich, skupionych w dużych ośrodkach akademickich” „A przecież każdy tytuł, każdy kolejny numer – to ludzie, ich czas, praca, wysiłek organizacyjny, ryzyko aresztowania, rewizji i niemałego wyroku; to nielegalne spotkania redakcyjne, setki podziemnych drukarzy, tysiące kolporterów każdego dnia przemierzających miasta i całą Polskę z wydawanymi prasą plecakami i torbami, tony nie wiadomo jak zdobywanego reglamentowanego przez państwo papieru i farby drukarskiej.”

DRUK

Już kilka dni po wprowadzeniu stanu wojennego na podziemnym rynku wydawniczym pojawiły się pierwsze tytuły prasowe. Strategie były dwie. Pierwsza to drukować na otrzymanych nielegalnie wysokospecjalistycznych maszynach poligraficznych. Nie trzeba się wtedy martwić o jakość druku.

Jednocześnie aresztowanie drukarzy zniszczyłoby cały proces drukarski. Druga strategia to - nie liczyć na specjalistyczny sprzęt, ale nauczyć jak największą grupę konspiratorów druku na maszynach wytworzonych w warunkach konspiracji i za pomocą farb, tuszu również produkowanych w podziemiu. Ta druga strategia mogła początkowo przynieść pogorszenie druku, ale nawet, gdyby nastąpiła wpadka, kolejna grupa drukarzy mogła przystąpić do pracy.

Taką strategię przyjęła Solidarność Walcząca. Wśród nauczycieli druku offsetowego była Barbara Sarapak. Wykształciła szerokie grono drukarzy. Oczywiście za działalność konspiracyjną i kolportaż spotykały ją represje.

Drukarzy i kolporterzy skazywani byli na horrendalne grzywny (500 tys., 100 tys. dawnych złotych) oraz przepadek samochodów (transportowali nimi gazety bezdebitowe).

„Taka kara spotkała Barbarę Sarapak, była konfiskata jej samochodu marki skoda 105, dokonana przez SB w roku 1987. W 1990 r. właścicielka samochodu wystąpiła o zwrot zarekwirowanego pojazdu, co zakończyło się sukcesem. Na początku 1992 r. Barbara została powiadomiona, że może odebrać swoje auto. Jak się okazało - przez pięć skoda stała na zamkniętym parkingu wrocławskiego Wojewódzkiego Urzędu Spraw Wewnętrznych. Tak długi pobyt pod gołym niebem odcisnął się na pojeździe. Dość wspomnieć, że rdza nie tylko wyżarła dziurę w dachu, ale i w podłodze. Barbara zdołała jednak ten pojazd uruchomić i nawet przez jakiś czas potem nim jeździła.”

METODY

1. Jedną z metod, polecaną, gdy utracony został cały sprzęt, było drukowanie za pomocą woreczka foliowego, papieru ściernego, gwoźdźcia i sadzy. Przy zachowa-

niu należyte staranności - pisząc gwoździem na woreczku położonym na papierze ściernym uzyskać można było substytut matrycy. Farbę drukarską można zaś

było uzyskać mieszając kisel z tuszem lub sadzą. 2. Inną metodą był sitodruk. Potrzebna była do tego ramka. Oczywiście wymyślono, jak

ją składać i rozkładać, by w razie rewizji milicja nie zorientowała się, do czego służą zestawy śrubek, deseczek i innych wichajsterków. Potrzebny był też szylon, myjka

do okien oraz pasta. „Stosunkowo najprostszym było wyprodukowanie potrzebnej do sitodruku farby.

Najlepszą uzyskiwało się mieszając sadzę z... pastą Komfort! Miała jednak ona wadę, w postaci intensywnego zapachu. Plecak kolporterów pachniał czasem tak mocno, że zwracało to uwagę ludzi w pociągach i tramwajach.”

NASI

Leśniański Wiesław zaangażowany był w działalność Robotniczego Wydawnictwa „Feniks”.

Nuciński Bogdan Był inicjatorem oraz redaktorem biuletynu „Uskok”, wydawanego w Lubinie przez TKZ NSZZ „Solidarność” od stycznia 1988 r. do kwietnia 1989 r.

Rewers Edward aktywnie uczestniczył w kolportażu pism niezależnych, takich jak „Zagłębie Miedziowe”, „Biuletyn Dolnośląski”, „Tygodnik Mazowski”, „KOS”, „CDN”, „Wola”, „Bratniak”. Ponadto Henryk Strzyż był organizatorem podziemnego ruchu wydawniczego, oraz założycielem i redaktorem pisma zakładowego „Solidarność Rokita” oraz pisma MKK „Solidarność” Ziemi Wołowsko-Milickiej „Podaj Dalej”.

Cydzik Antoni był jednym z twórców Grupy Feniks i Robotniczego Wydawnictwa Feniks – podziemnych organizacji, działających na terenie Wrocławia, zajmujących się drukiem prasy i ulotek, oraz ich kolportażem.

Skudlarek Seweryn, zajmował się kolportowaniem oraz koordynowaniem sieci kolportażu (m.in. „Tygodnik Mazowski”, „BIPS”). To wybitni działacze z naszego miedziowego regionu.

I zawsze we wdzięcznej pamięci zostanie działalność Wojtka Obremskiego. Wiele mu zawdzięczała nasza grupa młodzieży. Dzięki niemu poznawaliśmy prasę podziemną, wydawnictwa historyczne, homilie księdza Jerzego, rzymski Prymasa Tysiąclecia.

A takich jak on było ich wielu, dzięki nim wolne słowo nie zostało zduszone i dzięki nim możemy się nim cieszyć.

Agnieszka Rurak-Żeleźny
BIBLIOGRAFIA:
Internet, artykuły prof. Danutę Dąbrowską, Andrzeja Kołodzieja

Wydaje: Zarząd Regionu Zagłębie Miedziowe NSZZ „Solidarność”, 59-220 Legnica, ul. Fryderyka Skarbka 9, tel. (076) 72-10-878, 72-10-888, 72-10-898, e-mail: legnica@solidarnosc.org.pl, Redaguje zespół. Zdjęcia: Wojciech Obremski.

Barbórka 2019

